

ABONAMENTUL:

PE AN 3 COR. 20 FIL.
 n. 1/2 " 1 " 60 "
 n. 1/4 " " 90 "

IN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.
 n. 1/2 " 3 "

Numeri singuratici se
 vind în Cluj cu 5 fleri,
 în alte locuri cu 6 fl.

RĂVAȘUL

INSERTIUNILE SE
 PLĂTESC DUPĂ MĂ-
 RIMEA LOCULUI CE
 OCUPĂ; FIE-CARE
 cm. □ COSTĂ ODATĂ
 10 FIL., DE 2 ORI
 8 FIL., DE 3 ȘI MAI
 MULTE ORI 6 FIL.

ADRESA:
 „RĂVAȘUL”
 CLUJ — KOLOZSVAR
 JÓKAI-UTCZA 6.

Redactor resp.: BASIL MOLDOVANU.

APARE ÎN FIE-CARE SÂMBĂTĂ.

Proprietar editor: Dr. E. DĂIANU.

Metropolitul din Blaj Dr. Victor Mihályi de Apșa.
 (Ca Episcop în Lugoj.)

Dumineca.

De Luni demineța până Sâmbătă sara
 totă vremea, toate puterile și gândurile noastre

le jertfim trupului. Muncește
 țaranul în câmp, în ploie și
 vreme bună, în arșiță și ger;
 industrieșii în fabrici și labo-
 ratoare cu aer închis și ne-
 sănătos; comercianții în bolți,
 dregătorii în cancelarii, copi-
 lașii între băncile școlii.

Hainele muncitorilor se in-
 negresc, puterile le slăbesc
 în cursul lucrului, gândurile
 de astă sară pentru ziua de
 mâne le alungă somnul, pen-
 tru care așa puțină vreme au.
 Cu cât numără mai multe
 zile trecute din săptămână,
 cu atât mai mult doresc și
 oftază după Sâmbăta sara,
 când de pre câmp, din fab-
 rică, din cancelarii și școli
 toți alergă veseli la casele
 lor, în familiile lor, unde se
 petreacă fără muncă, fără
 griji ziua Domnului, *Dumineca*.

Duminecă dimineța! Ce
 plăcut e atunci! Tote le ve-
 dem alt-cum: dacă plouă, nu
 ne supără; dacă creapă lem-
 nul de frig, nu-l simțim așa
 aspru, ca în alte zile; omenii
 sunt mai pretinoși, copii mai
 buni și chiar și animalele ni
 se par mai ascultătoare. Ne
 pomenim mai târziu din som-
 nul, care ne-a întărit puterile
 slăbite și a picurat balsam pe
 ranele primite în lupta de
 peste săptămână. Casele, cur-
 țile și ulițele sunt mai curate și cu multă
 pretinie ne invită, ca ziua aceea s'o petre-
 cem fără lucru. Ne spălăm mai bine ca de
 altă dată și pre trupul curat luăm curate

haine, ca ast-fel, în tocmai ca ore-când
 evreii la muntele Sinai, se alergăm și noi
 cu mic cu mare la muntele *Sionului*, la
 biserica lui Dumnezeu, unde preotul jertfind
 vorbește lui Dumnezeu despre popor, spu-
 nându-i năcasurile, durerile și lipsele, ce-
 rându-i mila și ajutorul puternic, și unde
 fie-care preot dator este să *vorbească și popo-
 rului despre Dumnezeu*: se-i spună ce este,
 cum este Dumnezeu și ce-i datorim noi.

Nu lucrăm nimic și totuși cât de mult
 câștigăm! Câștigăm puteri, bucurii, cunoș-
 tințe și mângăieri.

Aruncăm sămënța în pământ, pentru ca
 råde se aducă și mai multe se aducă. Nu
 lucrăm neîntrerupt cu animalele, pentru ca
 mai mult se putem lucra cu ele. Decât
 câștigăm însă cu aceea, că ne stă sămënța
 în pământ și ne odichnesc vitele, — mai
 mult câștigă trupul nostru, inima noastră și
 sufletul nostru, nelucrând Dumineca.

Ore când va cunoște poporul nostru in-
 semnătatea și folosul repausului de Dumi-
 neca? Când va sosi vremea aceea fericită,
 în care Dumineca în rugăciuni, cântări de
 laudă și mărire lui Dumnezeu s'o petrecem,
 iar în lucru și fapte păcătoase? Când ne
 vom pleca poruncii Domnului, care zice:
 „Șase zile lucrăză, și fă toate lucrurile tale. Iar
 ziua a șaptea este Sâmbăta (în legea nouă Du-
 mineca) D-lui D-zeului tău, se nu faci în aceea
 nici un lucru, nici tu, nici feciorul tău, nici
 fata ta, nici sluga ta, nici slujnica ta, nici
 boul tău, nici asinul tău, și nici un dobitoc
 al tău, nici veneticul cel ce locuște la tine.”
 (C. Ieșirii 20, 19—20).

Când va jertfi poporul nostru ziua aceea
 Domnului, dând odichnă trupului și lăsând
 sufletul, se muncescă cercetând lucrurile
 Domnului și cinstindu-i atotputința, înțelep-
 ciunea și dragostea? Când vom pricepe, că
 poporul cel mai învățat și mai avut sunt

FOIȚA RĂVAȘULUI.

Scrisori către un nepot.

XIII.

Iubite Nepote! Haide să mergem la locul cel
 sfânt din Roma veche: la *Coloseu*. Cum mergi dela
 Forul Roman spre miazăzi vezi o formă de pörtă
 care se numește „arcul de triumf alui Constantin
 cel Mare”. Il'au ridicat Romanii lui Constantin,
 când după învingerea asupra lui Maxentiu, și-a
 întărit domnia peste împărăția Romană. Dela arcul
 de triumf spre răsărit se află o zidire mare, ruinată,
 e *Coloseul*. De departe gândești că e o casă mare
 petecită cu petrii surii, cu cărămizi, și cu table de
 marmură albă. Coloseul a fost zidit din pētră, și
 era teatrul Romanilor. Avea 3 contignății, și în
 acestea erau scaune, cari erau împărțite după
 rangul, după cinstea domnilor cari ședeau în ele.
 Așa scaun deschilinit avea împăratul, lângă ce
 împăratăsa, curtea împăratului, preoții, ostașii.
 E făcut în formă de arc, în mijloc era un cerc
 mare, unde era teatrul roman. Animale sălbatice,
 cum sunt lei, tigrii, lupii și alte sălbătăciuni se grijau
 în nește gropi, ce erau făcute sub pământ; înainte
 de ce le-ar fi slobozit afară la locul de luptă, le
 hămeseau, ca să se arunce asupra prăzii cu poftă

mare. Și ce le era prada? Omeni, bărbați și femei,
 ficioři și fete, și uneori chiar și moșnegi și mueri
 bătrâne. Căci la Romanii nu erau legile, cum sunt
 la creștini. Acolo erau nobilii, și robi. Nobilii aveau
 averile, ei trăiau ca boierii, erau domni peste toate;
 pe când bieții ce sclavi (robi) erau slugile lor, nu
 aveau nimic, căci tot ce era a lor, era a stăpâ-
 nilor lor. Nici chiar peste viața lor nu domniau,
 nici acesta nu o stăpânieau sclavii, căci pelângă
 aceea, că îi vindeau nobilii, cum vindem noi vitele,
 îi puteau omori, cum le era voia. Când vreau
 să-și facă ceva plăcere mare îi aruncau la anima-
 lele sălbatice, cu cari aveau să se lupte, până ce
 erau sfârțicați. Și Romanii, cari nu cunoșteau
 învățătura lui Christos, se bucurau, când vedeau,
 cum se chinuesc omenii, cum se silesc să se
 smâncescă din brațele leilor, urșilor. Când vedea
 bietul om, că sa sfârșit cu viața lui, sbiera una
 cu amar, dar acesta nu-i făcea pe cei adunați
 aici să aibă milă, ci din contră atunci își petreceau
 mai bine.

Mai târziu, cam la 15 ani după înălțarea la
 ceriu a D-lui Christos, când a început a se lăși
 religiunea creștină în Roma, pământul Coloseului
 a fost adăpat de sângele creștinilor. Religiunea
 lui Christos nu să potrivește cu religiunea păgână,
 căci pe când păgânii credeau în mai mulți D-zei,
 noi credem numai într'unul; pe când la păgânii
 era iertat să și omori pe deapropoiele tău, fără,
 ca să ai păcat, la noi nu este iertat, căci Dumnezeu
 e domnul vieții și al morții. Ba păgânii până acolo
 au mers, încât credeau, că jertfa cea mai plăcută
 lui Dumnezeu este uciderea copiilor mici și a

fetelor mari. Romanii se țineau tare de religiunea
 lor păgână, căci acesta îi lăsa să-și împlinescă
 toate poftele, de aceea, când a venit religiunea
 creștină și a început să-i învețe, că omorul e păcat
 mare, că poftele noastre necurate nu trebuie, ba nu
 este iertat să fie împlinite, ci vëndând că vrea să
 le cionte plăcerile, au început a omori pe cei-ce
 aduceau învățătura acesta nouă. De atunci Romanii
 au uitat, că ei mai au și sclavi, cari să-și dea
 pradă leilor, pentru ca să se veseliscă, și au început
 a umple Coloseul cu creștini. Animalele sălbatice
 se țineau bine în visuniile, ce erau sub Coloseu
 și când credeau, că sunt destul de tari le șlobo-
 ziau pe aria ce era în mijlocul Coloseului, ca să
 se lupte cu creștinii, cari alt păcat nu aveau,
 de cât acela că erau creștini. Să încingeau luptele
 între ferele sălbatice și între creștini, de celea mai
 multe ori creștinul era sfârțicat, sângele lui curgea,
 și adăpa pământul, ér multimea adunată nu mai
 putea de bucurie. S'a întemplat și aceea, că
 omeni bătrâni, fete tinere, cari nici nu se gândiau
 să se apuce de luptă cu animalele sălbatice, rămă-
 neau neatinși în mijlocul ariei, căci îi apăra Dum-
 nezeu. A lăsat însă Dumnezeu să curgă sângele
 creștinilor, măcar-că des'ar fi lăsat de creștinism,
 nu ar fi fost omoriți, a lăsat însă să curgă sân-
 gele lor, cum a lăsat să curgă și sângele lubitu-
 lui Său Fiu, ca așa să ne întărim mai tare în
 credință. Ei mărturiseau pe Christos Fiul lui Dum-
 nezeu care a învățat religiunea creștină și cu
 scump sângele lui a întemeiat biserica.

A lăsat Dumnezeu să curgă sângele lor, căci
 sângele martirilor a fost sămënța creștinilor, cu

Englesii, cari mai mult și mai bine sfințesc ziua Domnului, decât toate popoarele? . . . Atunci, când preoții și învățătorii noștri își vor face datorința, luminând poporul despre folosul unei zile petrecute în sfințenie. Când ei înșiși vor arăta pilde bune poporului, nu cum fac unii, că în Dumineci și sâmbăta ară cu claca, samână, seceră, cosească și strâng fân.

Când ei vor face se simtă puterea legii atât Jidovul din sat, bocotanul ori domnul, cari duc poporul la lucru, pentru vinars chiar și pre vremea, când preotul face slujba și vor face se simtă puterea legii și aceia, cari lucră.

Atunci, când vor apăra sfințenia legii lui Dumnezeu și a țării chiar și față de cei puternici, cum a lucrat părintele *Macelariu* din *Totelec*, care, cum am scris într'un număr trecut, a făcut ca solgăbirul se trimitea poporul acasă dela un lucru, ce nu se unește cu sfințirea Duminecii.

Atunci, când nu numai poporul nu va lucra, ci și crișmarul va fi silit se-și închida crișma și se pauseze și el, crușindu-și casa de sudălmă, vorbe spurcate, sfezi și băta.

Atunci, când vom avea societăți, în cari poporul Dumineca se-și lumineze mintea și nobilizeze inima.

Numai atunci vom fi plăcuți lui Dumnezeu; numai atunci ne va aduce nelucrarea camete, ce nu se pot prețui; numai atunci veselii vom începe Lumea lucrurile noastre și în mijlocul lucrului binecuvântat de Dumnezeu vom ofta: când va veni Dumineca cea frumoasă și rodnică!

Sărbătoare la Metropolie.

Mare sărbătoare va fi în Blaj, la Metropolie, în 21 Sept. n. În ziua nașterii Născătoarei de Dumnezeu se va naște prin darul Domnului nou păstor arhieru bisericii noastre.

În această mare și stântă zi se va sfinți întru „preot mare“ de toți iubitul Episcop al Lugojului Dr. Vasilie Hossu. De mult se aștepta cu dor această zi; și ea va sosi, abia acum, după o mare durere, care inima celui sărbătorit și fericit cu darul, amar o va apăsa, cu totă dragostea ce îl va împrejmuși din partea tuturor celor ce biserica își iubesc. Actul sărbătoresc era se fie la „Sân-Petru“, ziua Apostolilor mari; va fi însă în ziua Nașterii Născătoarei de Dumnezeu, cea mai mare decât Apostoli, care va mângăia cu cerescă mângăiere pe cel ce prin focul durerii va fi trecut la pragul Apostoliei, tocmai în ziua, când biserica noastră cântă așa de frumos, zicând:

— „Acăsta e ziua Domnului, bucurați-vă norode; că iată cămara luminei și cartea Cuvintului vieții, din pânțele au eșit. Și ceea ce s'a născut ușă cătră răsărituri, așteptă intrarea Preotului celui mare . . .“

cât curgea mai mult sânge, cu atâta credeau mai mulți și se îmbărbătau, căci nu se poate se nu fie adevărată o religie ca aceasta, pentru care mii de oameni își varsă sângele, și se despart de tot, ce au mai drag, de soții, de copii, de părinți. Li-se îmbiau slujbe, numai să se lapede de Christos; ei însă nu primiau, ce li-se îmbia, ci mai bine muriau, cu credință tare, că ei vor câștiga împărăția cerurilor, care e mai mult vrednică, ca totă lumea această. Mai bine muriau, și ceia din urmă vorbe, ce le îngânau, erau: *Dumnezeule, în mâinile tale îmi dau sufletul meu. Și mărtașă lor era minunată, te umplia de mirare. Mulți se aruncau cu dragoste în brațele ferelor, ba le și săru-tau, pentru-că le luau viața această pământescă, și așa îi mutau la viața cea neîmbrătată, unde nu e durere, nici întristare, nici suspinare.*

Sângele martirilor e semente creștinilor. În decurs de 300 de ani s'a vărsat sângele creștinilor, mii și milioane de creștini au fost omorâți, dar cu atât mai mulți credeau, și se înmulțau țările, unde a început a domni, a stăpâni religie creștină, iar împărățiile păgâne s'au dărîmat. Și Eclozeul s'a dărîmat, și de n'ar fi fost Papii dela Roma, cari se-l grijesc, astăzi nu mai urmele lui s'ar mai cunoște. A rămas însă ca mărturie, că nimica nu e în stare se nimicească religie creștină, căci religie e lucrul lui Dumnezeu, pecetluit cu sângele Lui, în contra căruia nici porțile iadului n'au ce face. — La revedere!

Unchiul Iob.

Și se va îmbrăca în haină de sărbătoare venerata Metropolie, și se vor însurii iară-și lângă Metropolitul nostru arhierii bisericii unite cu Roma, semn de bună nădejde dând celor dornici de sufletescă întărire.

Și noi cu sufletul vom fi acolo veselindu-ne, și în semnul dragostei și al omagiului, cu chipul Metropolitului nostru iubit împodobim numărul acesta al toii noastre smerite. Înalt Preasfinția Sa Metropolitul, care douăzeci de ani a cărmuit diecesa Lugojului, acum a două-ora își pune mâinile întru sfințire pe un episcop al Lugojului; și ca cel ce doi înaintasi a avut în scaunul acelei de Dumnezeu păzite vlădiciei, ajuns'a ca doi urmași se-și vadă pe acela-și venerabil scaun.

Zicem deci cu însuflețire fiască și Înaintașului și Urmașului: La mulți fericiți ani!

CĂRȚI DIN TÔTE PĂRȚI.

Supurul-de-jos, la 7 Septembrie n. 1903. Îndoită sărbătoare a avut comuna *Supurul-de-jos* în ziua de 6 Sept. n. Deja des de dimineață se putea observa de pre mișcarea neobișnuită a locuitorilor comunei, de altcum atât de linișite, cumcă în ziua aceasta se vor petrece lucruri însemnate. Toți îmbrăcați în vestminte de sărbătoare, începând dela bătrâni cu cărunte plete până la cei mai mici prunci, și șiretele tete șiruiau ca și nește furnici pre largile și frumos îngrijite ulițe a comunei, Credincioșii din comuna veche învecinate cu drăia alergat'au se iese parte la veselia fraților lor din Supur.

În ziua acăsta s'a îndeplinit binecuvântarea de nou restauratei bisericii gr.-cat. din *Supurul-de-jos*. Biserica e de piatră edificată în anul 1792 și e una dintre cele mai frumoase biserici din jur. La stăruința neobositului paroch-protopopul local Prea On. D. Ludovic Rezey a fost restaurată de nou și frumos. Cu deosebire zugrăvirea și pietarea din lăuntru ei sunt atât de bine succese, încât pot zice că mult trebuie să umbli să-i afli părche între bisericile de pe la sate.

Preoții din cele mai depărtate unghiuiri ale diecesei de Oradea luat'au parte la actul sărbătoresc și preoți din diecesa Gherlei și din Archidieceasa Blajului.

Punct la 8 ore dim. se aude sunetul clopotelor, cari pare-că însuflețite de mărirea zilei, sunau nu ca de obicei, ci într'un ton mai sărbătoresc fermecător, semn că i-și i-a începutul sfânta slujbă. Biserica era îndesuită de credincioși încât — precum spun bătrânii — atâta popor dără nici odată nu a cuprins în sinul ei.

Pentru îndeplinirea actului binecuvântării s. bisericii a fost trimis din partea Episcopului Diecesan Il. Sa Dl prelat *Dr. Aug. Lauran*, — care sosind la biserică a fost bineventat din partea unui fruntaș *Supuran*

Serviciul a fost sevirșit de Il. Sa d-l prelat asistat fiind de protopopii A. Popdan (Leta Mare), Greg. Pop (Unimăt), G. Vaida (Bobota), de preoții Aurel Popoviciu (Nojorid), I. Mihalca (Hurez), V. Ciuca (Piskăziu), L. Rezey (paroch-protopopul în loc), Aug. Cosma (Feiurd) și G. Tătar (Grebenușul de câmpie).

În decursul utreniei s'a făcut binecuvântarea bisericii. După cetirea evangheliei dela liturgie Il. Sa d-l prelat ținu poporului o predică plină de multă învățătură cum rar se pote auzi — A și fost ascultată cu încordată atențiune din partea celor de față.

La sfirșitul sfinte slujbe harnicul paroch-protopop Ludovic Rezey în cuvinte omagiale aduce cuvenită mulțămintă Il. Sale d-lui Episcop diecesan care s'a îndurat prea grațios a trimite pentru actul acesta pre Il. Sa d-l prelat. care neluând în samă anii ce-i apasă umerii — pururea încântat de cele plăcute lui D-zeu — nu a progetat a contribui la ridicarea sărbătoarei de azi.

Serviciul d-zeesc s'a sfirșit la 1 oră d. a. când paroch-protopopul *Rezey* a intrunit totă inteligența adunată din acest prilej la ospitala-i masă întinsă în frumoasă școlă. Mâncările pregătite cu mult gust au fost servite de nește gingașe copile spre mulțămirea tuturor.

Șirul toastelor a fost deschis de Il. Sa Dl *Dr. Lauran* care în cuvinte potrivite alese a toastat pentru Papa *Piu* al 10-lea, Regele apostolic, și episcopul diecesan *Radu*. A mai toastat protopop *Popdan* pentru *Episcopul Radu*, și prot. *Vaida* pentru *delegatul episcopesc*. Cu viuă atențiune a fost ascultat toastul D-lui *Cosma*, care în cuvinte calde aduce mulțămintă paroch-protopopului local *Rezey* la stăruința căruia sa făcut renovarea bisericii. Masa s'a ridicat la 3¹/₂ ore d. a.

Laudă li-să cuvine *bravorilor Supurenii*, cari din propriile lor poterî ridicat'au spre mărirea lui D-zeu și fala lor o așa frumoasă biserică. Dar nu numai cu biserica, ci și cu școlă lor se pot mândri *Supurenii* și mândrii pot se fie când au în fruntea lor un așa brav conducător cum e Prea On. Domn protopop *Rezey*.

Al doilea act însemnat ce s'a petrecut tot în ziua aceia și tot în Supur a fost cununia ficei paroch-protopopului local *Aurelia Rezey* cu teologul absolut, *Iuliu Tătar* din Grebeiuș (Câmpie) Aceasta tineră părche a fost cea dintâi care se se cunune în biserica de nou binecuvântată de un *Înalt Prelat*.

Duios a fost momentul când tinerii miri cu lacrimi în ochi se desfac de sub arpile ocrotitoare ale iubiților părinți și nunul mare, d. Aurel Popoviciu, le cere iertare. Toți cei prezenți lacrimau.

Era frumos a privi șirul tinerilor părchei, părchei chipeșe, având în frunte pre *Eroina Zilei* o copilă cu multă nobleță sufletescă, spriginită de buna espresione a feței celei cu trăsuri bineproporționate, cum între sunetul muzicii măestos înaintau spre biserică.

Actul cununiei l'a sevirșit Il. Sa Dl Prelat *Lauran* care cu bucurie venise se cunune pre cea care o și botcaze. Ce frumoasă caoicidintă!

Bună impresiune a produs în mulțimea adunată la însemnatul act momentul când teologul abs. din Blaj *Nic. Berghian* cu vocea sa atât de plăcută intonează „Isaia dântuește“ — atât de sonor — de lacrimi stôrse chiar din ochii celor mai tari la inimă.

După cununie adunatu-neam cu toții — precum e obicei — la voie bună, la mese bogat încercate și frumos împodobite.

În decursul cinei Il. Sa D-l prelat a ridicat primul toast pentru tineră părche, „craiu și crăiasa“ adhoc — Vorbitau apoi protopopii *Popdan*, *Vaida* și *Cosma*.

După cină pornitu-sa apoi jocul începând cu „Ardeleana“, Voia bună tot mai tare se potența când tinerile părchei cu ritmică pași — ca valurile mării — undulau prin spațioasă și frumos iluminată sală a scolii.

În deplină animație decurse jocul până în răvârșatul zorilor când străinii se depărtară, eră noi, vre-o cât-va rămasem petrecându-ne și veselindu-ne între cele mai vii simțiri dorind ca se ne vedem iarăși.

E. T.

Căianul-mic, 6 Sept. n. Într'o scrisore din Căianul-mic publicată în Nr. 19 al prețuitului nostru „*Révaș*“ sa făcut cunoscută înființarea reuniunii de temperanță. Tot atunci ni-sa adus la cunoștință cumcă venitul curat dela petrecerea ce s'a aranjat în anul acesta în Căian, comitetul la destinat pentru înființarea unei biblioteci populare. Biblioteka este acum în ordine și sau și dat cărți celor ce au poftă de cetit. În 30 August D-l *Iulian Man*, cleric ne-a vestit înveselitoare veste cumcă cărțile procurate au sosit deja, și cumcă de astăzi înainte fie-care pote să cetescă cărțile cari îi vor plăcea. Ne-a vorbit despre folosul mare ce-l putem trage din cetirea cărților, zicând între altele:

Ne-am nuzit ca se punem la dispoziția țărănilor din comuna noastră o bibliotecă destul de bunșoră, nu pentru ca se ne laude nu știu cine, căci de laudele nimărui nu avem lipsă, er' a lucra pentru ca se fie laudat e un lucru de tot josnic. Adevăratul motiv, care ne-a îndemnat se ne punem pe lucru e că văzutu-vam orbecând în întunerecul neștiinței, văzutu-vam că lucrați din greu din zori și până în nopte fără multă dobândă er' când aveți timp liber în loc de a cerea o petrecere plăcută umpleți murdarile crășme ale „lipitorilor satului“ și în loc de a mulțămii lui Dumnezeu că vă dă putere ca se purtați ostenelele împreunate cu lucrul câmpului. — Îi înjurați în modul cel mai uricios și grosolan. Tot acest motiv ne-a îndemnat se vă propunem ca se vă întruniți în societate de cumpătare. Până acuma în timpul pe care D-zeu la rinduit pentru odihnă, întrebându-vă că de ce cercetați crășmele, imi răspundeți că vă mergeți ca se vă mai trecă timpul, căci altmintrelea nu aveți cu ce se vă petreceți timpul. De acuma înainte ve-ți avea cu ce se vă petreceți.

În loc de a vă ingrămădi cu toții în crășme, unde de o parte vă beți avutul — trăgând astfel nu numai dela gura voastră ci și a familiei, pruncilor vostri — de altă parte îmbetându-vă începeți a înjura pre D-zeu, care atât de mult a iubit lumea încât și pre Unul născut Fiu al său la dat pre mâna celor fără de lege, vă sfădiți cu deapropo de unde apoi se naște atâta ură, dușmănie, gâlceavă. Cărțile însă vă vor abate dela acel loc, unde locuește „fiul perzării“. Ele întocmai ca nește preținși bunî pururea vor fi cu voi. Ele vă vor îndemna la lucru muncă cinstită. Rugați-vă și lucrați. Ori ce lucru veți începe, începeți-l cerând ajutorul lui Dumnezeu și El va binecuvânta locul nostru, căci trebuie se știți că lucrul fără binecuvântarea lui D-zeu nu ajunge nimic. Și tot cărțile cu învățăturile căci se cuprind în ele vor fi, cari în desnădăjduiri vă vor trimite vorbe de mângăiere, în bôle balsam de vindecare, în necasuri vă vor tinde mână de ajutor, er când nu veți mai ști ce se mai faceți, ele vă vor fi bunî și adevărați povățuitori. Urmați sfaturilor pre cari vi le dau cărțile bune, și prea cred că în scurt

timp înși-vă veți observa că toate vă merg în spre mai bine“.

Cam astfel ne sfătuiseră tinerii clerici și apoi imi dădu mie în seamă biblioteca împreună cu toate protocoalele de lipsă, spunându-mi totodată cumcă pe seama bibliotecii să abonat „Răvașul“ și „Folia Poporului“.

Tot pe această cale cu această ocaziune vin a aduce cele mai sincere mulțăminte tuturor Domnilor, cari au bine voit a dăruia cărți pe sama bibliotecii populare, și mai ales următorilor:

Dl Vasile Moldovan (12 cărți) Dl Tudor Moisil stud. în drept. (6 cărți), Dl Iulian Man cleric (16 cărți), Dl Ioan Moldovan stud. gimn. (5 cărți). Ca de închiere în numele meu și al tuturor consătenilor aducem mulțăminte D-lor Vasile Moldovan și Iulian Man, pentru Zădul ce l-au desvoltat în lucrarea pentru regenerarea culturală și materială a locuitorilor comunei noastre.

După lucrările de până acuma ne legăm mari nădejdi de Domniile lor și credem că nu vom fi înșelați în așteptările noastre, căci „ziua bună de dimineață se cunoaște“.

Teofil Man
bibliotecar.

DE PESTE SĂPTĂMÂNĂ.

— **Licitatia cea pentru 50 fileră** este și acum obiectul foilor. Noi — după cum am spus în numărul trecut — nu voim se ne ocupăm cu treaba aceasta, pentru-că nu intră în programul foii noastre. Am voit numai să se știe că licitatia s'a publicat pe neobservate în foia noastră și că nevoind se profităm din fileră unei femei sermane îi vom da ei — și iam și dat — taxa de inserțiune în sumă de 6 corone. Cu acest prilej ținem să se constate, ce am aflat ulterior dela o persoană informată anume, că avocatul din vorbă n'a fost reprezentantul Mariei Lupaș, ci al fratelui ei, cu care se pira pentru un pământ. Apoi, că execuțiunea s'a cerut nu numai pentru cei 50 fil., — ci și pentru intabularea dreptului de proprietate la pământ cu pricina — cea ce însă din edictul de licitație nu apare, fiind licitatia ordonată numai pentru 50 fil. și accesorii, cât pentru fileră discutați lăsăm se urmeze aci copia chitanței cu care avocatul din chestiune constată primirea speselor de proces, în chipul următor:

Nr. 967—998.

Dela Maria Lupaș din Sân-Mihailu am primit 50, cincizeci florini spese judecate în procesele fratelui său Pașcu Lupaș.

Cluj, în 16/XI. 1896.

(iscălitura).

Lăsăm la judecata celor competenți, dacă după o asemenea chitanță se mai putea cere execuțiune pentru 50 fil. sau ba? — S'a cerut, cum se știe, și femeia ca se incunjure licitatia a plătit după cum se vede din următoarea chitanță:

Rot. 998.

Maria Lupaș, soția lui Ios. Rus în cauza de licitațiune reală nr. c. f. 9335/903 cu fratele său Pașcu Lupaș, peo pretensiune restantă de 50 fl. și acces. întru deplină escontentare mi-a solvit 48, patruzeci și opt corone 20 fil.

Cluj, 3 Sept. 1903.

(iscălitura).

— Atăta și am isprăvit!

— † **Alesandru Filip**, regretatul comptabil al „Economului“ a fost înmormintat cu convenită pompă în Sibiu, din casele surorii sale D-na Luca. Pe casa institutului „Economul“ în Cluj trei zile a falfăit steag negru de jale. La înmormintare institutul „Economul“ a fost reprezentat prin dl director Vas. Podóbă, care a depus pe sicriu și o frumoasă cunună din partea institutului. Ca preoți au servit protopopul Sibiului N. Togan și Arsemie Bunea, secretarul fondurilor grănițarești. Au asistat numeroși inteligenți din Sibiu. La mormint directorul „Economului“ a rostit un cuvint potrivit de adio vechiului funcționar al băncii. — În loc de cunună veștezițore pe sicriul repozatului membrii direcțiunii și funcționarii „Economului“ au contribuit la „masa studenților academici“, și anumiți: Dr. E. Dăianu 5 cor., Dr. A. Frâncu 5 cor., Stefan Havași 5 cor., Iosif Onciú 4 cor., B. Podóbă 10 cor., N. Căciula 5 cor., Augustin Giurgiu 5 cor., V. Pop 3 cor., I. Mureșan 2 cor. în total 44 corone.

— **Procese în Cluj.** În 10 Sept. s'a pertractat procesul de agitație contra d-lui V. E. Moldovan pentru articolul din *Tribuna*: „Mene, Tekel, Fares.“ Procesul a decurs neted. Articolul cetindu-se a electrisat pe Români cari erau de față, dar ce folos, că din cuvintele însuflețite ale articolului de atunci nu s'a ales nimic: *Tribuna a încetat!* Procurorul a și aplicat cu ironie asupra acestui fapt cuvintele prevestitoare de rău din titlul articolului;

ba a atacat de nou *Tribuna* și nime n'a mai spus pentru ea un cuvint de apărare. Autorul clocoțitorului articol a vorbit acum blând, spunând că articolul era îndreptat numai contra guvernului, despre care credea că anume a pus la gona de procese contra Tribunici și amenda cea de 11 mii, care i-a dat o lovitură de morțe. Acusatul întâiu a vorbit românește, la interogatoriū, apoi s'a apărut ungurește. Avocat apărător i-a fost dl Dr. V. Moldovan, tiner advocat din Turda. A început cu o duioasă mărturisire: Sunt mișcat de faptul, că acum când mai întâiu mă înfătoșez înaintea juraților din Cluj, am să apăr chiar pe fratele meu . . . A vorbit frumos, dar calm și cumpetat, dovedind nevinovăția clientului său frate. Procesul s'a isprăvit în decurs de 2 ore cu osândirea d-lui Moldovan la 3 luni temniță de stat și 500 cor. amendă.

— În 15 Sept. a fost un alt proces românesc înaintea curții cu jurați din Cluj, dar un proces pornit de români nu de procuror. Un preot de pe Olt părăsește pe un învățator, care la rindul său l'a fost descris reu pe părintele în *Tribuna*, zicând că ține tot cu jidovii, așa că și vinul de Paști l'ar fi cumpărat de la Jidani. Procesul s'a amânat, pentru ca să fie ascultați vre-o 30 martori noi. De nu se vor împăca cumva — cea ce ar fi de dorit — procesul va face mari cheltueli, dar puțină mângăiere părților. Mai bine și-ar ține „driganele“ (bivolite) cei doi piriși, decât să le cheltuiască cu procesul prin Cluj.

— **Nou proces de agitație** s'a pornit acum în privra d-lui *Lazar Jernea*, protopopul din *Ciomacoș* (com. Bihor.) În 15 Sept. a fost ascultat la judele de investigație. Apărător va fi la timpul său d-l *Dr. Gavrila Tripou* advocat în Bistrița.

— **Scrisoarea din Maramureș, ce am publicat în nrul trecut ne arată, cea ce și din alte părți știm, că unii frați preoți nici numerii de probă ce le-am trimis, nu i-au împărțit printre țeranii, ca să cunoască foia noastră și să o aboneze. Rugăm deci de nou pe toți frații preoți, și pe toți cetitorii nostri, să binevoiască a ne câștiga abonați între iubii nostri țeranii.**

Pentru ei am înființat foia, pentru ei o scriem. Acuși se începe un nou pătrar de an, timp potrivit de a abona! Cetitorii nostri să vor fi convinși, că cine lățește Răvașul între țeranii, bun lucru face.

— **Ce face pisma!** Impotriva cărților prețioase a canonicului Dr. Aug. Bunea s'au pornit la noi unii omeni, căroru nu le place ce și cum a scris învățatul canonic. Dar în loc să scrie și ei cărți cu cari să răstorne scrisese — cum zic ei neintemeiate — ale dlui Dr. Bunea, publică prin gazete niște articolași pățimași, iscodiți de ură nedumerită și spicuesc tot, ce numai ar pute să arunce cât de cât umbră asupra dlui canonic. Noi față cu aceste neputințioase încercări amintim numai faptul că în „*Convorbiri literare*“, cea mai de seamă revistă lunară din România, dl prof. N. Jorga laudă foarte frumos cartea cea mai nouă a dlui Dr. Bunea în *Sămănătorul* foie săptămânală din București asemenea cu laudă o face cunoscută dl *Alex. Lăpedatu*, care incheind ȳice, că cartea dlui canonic Bunea e cea mai de valoare „din câte sau publicat“ la noi în anul 1903. — Ei bine, cărți de acestea cui nu-i plac combată-le tot prin cărți, și nu mai sgândărescă ură orbă prin articoli pățimași de ziare.

— **„Sămănătorul“** se pôte abona acum — pentru preoți și învățatori — cu 6 lei în loc de 10, pe an. Adresa: București, strada regală 6. — Il recomandăm cu căldură.

— **Cununie.** D. Tit. Celestin Demian teolog absolut s'a cununat în 31 August n. cu D-șora Gizela Valeria Szilvasy din Sătmăr.

— **Focuri peste focuri** ni-se vestesc aproape zilnic. Astfel un foc gróznic a fost în *Feldióra* (com. Brașov) unde în 6 Sept. au ars mai multe case și șuri și a perit chiar și o femeie în foc. Sâmbătă în 12 Sept. au ars în *Alămor* (spre Sibiú) 18 familii, rămânând cerșitori. — În 13 Sept. a izbucnit foc mare în Aghireș (com. Clujului) unde 7 gazde au fost păgubiți în măsură mare. Focul s'a văzut sara și din Cluj și în turnul bisericeii din piață s'a tras clopotul într'o dungă.

— † **Constantin Popoviciu Barcianu** fost profesor de economie în România a încetat din viață în 13 Sept. n. la Orăștie, unde a petrecut mai pe urmă ca redactor la „*Bunul Econom*“ foia reuniunilor române de agricultură din Orăștie și Sibiú. Repozatul era de 46 ani și îl deplânge o numerosă și distinsă familie.

— **La cursul administrativ** în est an sunt numai 22 elevi, aproape jumătate ca în anul trecut. Intre cei înscriși sunt 5 Români.

— **Se caută un țeran deștept** ori un învățator pensionat, care se pricepe la economie, spre a fi pe lângă o plată modestă administrator la o moșie mai mică. Doritorii să se adreseze la redacția „*Răvașului*.“

— **Liber de porto postal** pot coresponda oficiile parochiale nu numai în afaceri de tutorat, curătelă, miliție sărăcie și criminale ci și în afaceri de competență comunală (Ordinaț. minist. din 17. Iulic 1903. Nr. 42840).

— **Batjocorirea Duminecei.** „Ce ne-a mai rămas nebatjocorit?“ — ne întreabă un cetitor. Și ne spune următorul fapt. În comuna *Doștat* (com. Albei de jos) Duminecă în 13 Sept. tocmai când se între creștinii la biserică, cu gendarmii, ce umblau din casă în casă omenii au fost siliți să mērgă hăitași la vânătoare. Acesta tocmai la porunca celor din fruntea cercului, cari sunt puși să păzescă legile, solgăbirul din Cunța. Unde să cercăm pedepsirea acestei încălcări de lege? La comitat? Vom vedé, ce va face vestitul vicecomite, dela care Români au făgăduințe că va fi drept. S'a scris mai marilor bisericești și se așteaptă ca la adunarea de toamnă a comitatului lucrul să fie adus la desbatere. Am cetit zilele trecute în *Răvașul*, că la protestul unui preot într'un cas ca acesta solgăbirul a oprit haita pentru ziua de Duminecă. Al nostru s'a aretat mai viteaz. Ba înțelegând dela gendarmii, că preotul a făcut observări împotriva acestei cutezanțe de a silii omenii la vânătoare, când trebuie să mērgă la sfinta slujbă, și-a resbunat asupra preotului cu aceea, că a isprăvit haita tocmai în cucuruzul preotului, ca cei 150 hăitași să i-l calce pentru-că a cutezat să-și ridice cuvintul pentru sfintirea Duminecii. — †

— **Clopotul școlei din Sarauad.** Vrednicul nostru concetățean D. *Stefan Havași* Oășan, și-a mai adaus una la vredniciile sale, a cumpărat un frumos clopot pentru școla din satul său. Pre clopot sau scris următoarele: „Anul edificării școlei și turnării acestui clopot 1903. Acest clopot l'a turnat pre sama școlei Dl *Stefan Oășan Havași* proprietar în Cluj născut în Sarauad la 15 nov. 1831 care pentru edificarea acestei școle a dăruit 3000 corone. Sarauadani! Nu uitați binefacerea și în veci pomeniți numele marelui vostru consăten!“ Clopotul a costat vreo 80 corone. În biserica din Sarauad în fruntea corului se află chipul Dlui Havași zugrăvit în oleu, lângă al episcopului Gregoriu Maior născut în Sarauad; Episcopul Maior este fundatorul bisericeii de acolo; Dl Havași a restaurat-o și așa le stă foarte bine lângă olaltă. Nădăjduim, că în curēnd vom poté vesti și alte lucruri frumoase ce doresce Dl Havași să le facă pentru biserica și școla din Cluj, când apoi îi vom da și portretul în foia noastră ca să-l cunoască toți cetitorii nostri.

— **Din Petrihaza** ni-se scrie: Școla confesională gr. cat. din comuna *Releag* (comitatul Solnoc-Doboca) era periclitată și aprópe de închidere, însă prin zelul preotului *Ioan Sonea*, acuma este mântuită. Și anume, preotul a îndemnat să se unescă în cugete și în simțiri, așa cât s'au apucat de edificarea unei școle române, care va se fie fala comunei și se va potea întrece în totă privința cu școla de stat. În același scop comitetul parochial și școlastic dimpreună cu jumea academică din jur a aranjat la 30 aug. a. c. o petrecere de vēră, care a avut un succes îmbucurător atât material cât și moral. Am văzut de față încât imi aduc aminte pe dómnele: Șleam, Dej, Deac, Bonț, dómna Sonea și dómna Pop Reteganul din loc, dómna Hossu, Dej, dómna Bușiță, Mihăești, Medan, Selișca, Cotuțiu, Diug, Drăgan, Cusdrióra etc. Domnișorele Iuliana Deac, Bonț, Letiția Nemeș, Ujfalău-magiar, Geni Muste, Coruieni, Geni Pop Reteganul și domnișora Turtorean din loc, Lucreția și Otilia Botean, Nușfalău, Ana Rednic Urișor, Elena Dragoș, Sănmărghita, Elena Monasterian, Bistrița, Paulina Huza, Dej, Elena Cotuțiu, Diug, Amalia Goron, Cusdrióra, și încă multe alte dómne și drăgălașe domnișore, cari spre părere de rău mi-au scăpat din memorie.

— **Infloresc** pomii a două óră, cea ce e semn de toamnă frumoasă. Ast-fel de vesti ne vin dela Dușești (Bihor) și de lângă Bělgrad (Alba-Iulia).

— **Petrecerea poporală din Suceag**, tinută la 30. Aug. n. în cea mai mare rinduală și dragoste frățească, a avut și un frumos venit de 23 cor. pentru școla confesională, ce o țin bravii Sucegani cu mari jerte față de școla de stat de acolo.

— **Un dar mare** a făcut avocatul din *Londra Lewis*, testând pentru scopuri de binefacere 50 milioane de corone.

— **În zilele trecute** au fost în Cluj, în afaceri ale fondurilor grănițarești: Vicarul Năseudului *Ciril Deac*, protopopul Bistriței *Gerasim Domide* și deputatul *Ioan Ciocan*. — Părintele *Dr. Lucaciú*, asemenea a fost zilele trecute la Cluj, aducēnd la universitatea de aici pe fiul său Vasile, iurist.

— **Doi ani și două zile** de temniță va fi plinit d-l Andreiú Balteș, la 27 Sept. n. când va eși din locașul suferințelor.

Posta Redacțiunei.

„*Seuca*“ — Să va publica. Ne pare foarte bine că și dintre învățatori să ivește câte un colaborator la munca de luminare și renaștere. Cercetéză-ne, te rugăm, și pe viitor. — **Hida.** Cu părere de rău *dări de seamă* cu socoteli de acestea publice nu putem publica, de cât ca inserat cu taxă pe pag. 4-a (Ar costa 3 cor.) Partea redacțională ni e prea strimță, ca să putem admite în ea și lectură așa locală și neinteresantă. Dispuneți! — **Gurghiu și Ernot:** același răspuns. — **Eremitul** Primit cu mulțăminte — dar fără marce!

Moldovanu Basil

„THE STANDARD“

fundată în anul 1825.

Efectueşte
asigurări de viaţă
pe lângă condiţiuni foarte favorabile.

Incaso anual
Coróne: **32,000.000**—
Dividende solvite
Coróne: **170,000.000**—
Avere proprie
Coróne: **260,000.000**—
Despăgubiri de viaţă
Coróne: **520,000.000**—

Agentura generală pentru
Transilvania:
Cluj, strada Ferencz-József nr. 17.
Filială pentru Ungaria:
Budapesta, strada Kossuth-Lajos
nr. 4. în palatul Standard.
(Casa proprie).
Centrala generală:
Edimburg. (Anglia.) 17, 14—

SÁRGA JÁNOS

casă de aurărie, juvaeruri şi institut pentru decorarea bisericilor.

Recomandă bogatul său magazin de

vase şi paramente bisericesci,
cum şi de juvaeruri de briliante şi diamante, orologe de aur şi argint, tot felul de
argintării şi bijutării.

Catalog mare ilustrat se trimite gratis şi franco.

Cluj (Kolozsvár), piaţa Mátyás-tér nr. 13.

— Telefon 354. —

7, (17—25.)

Gratis şi franco primeşte orî cine o
cárticică din care
póte face fără orî
ce aparat, **licorurile cele mai**
fine şi rum, cu arómele mele cunos-
cute în tótă ţara.

WATTERICH A. BUDAPEST,
VII. Dohány-u. 5.
7—10.

Wilheim Ignác

ingenieur

Budapesta, VIII. Kender-u. 8.

Primeşte orî ce fel de
mésurare de pámönt,
mappare,
arangeare de posesiune.

După acord marchează linia
cáii ferate normale orî
inguste.

Preţueşte moşii, esoperează
şi valorează patente, pre
lângă onorar echitabil.

Ofertele sunt a se trimite
la adresa de mai sus.

11—50.

„ECONOMUL“

INSTITUT DE CREDIT ŞI ECONOMII, SOCIETATE PE ACŢIUNI

Centrală în Cluj (casa proprie)
strada Vesselényi-Miklós-utca 26.

Filială în Gherla (Szamosújvár)
strada Alsó-viz-utca n-rul 18.

Intemeiat la anul 1886.

Are Capital social in 2000 acţiuni K.	200,000.—
„ Fonduri de rezervă	130,773.—
„ Fonduri culturale şi de binefacere „	8,900.—
„ Depunerî spre fructificare	1.003,211.—

Primesce depunerî spre fructificare dela privaţi cu
5%-te şi dela corporaţiuni culturale sau filantropice
cu **5½%**-te;

Escomptează cambii cu cel puţin două subscrieri;
Dă imprumuturi pe cambii cu acoperire hipotecară
cu **7%** şi **8%**-te;

Acórdă imprumuturi de Cont-curent cu acoperire de
hártii de valóre notate la bursă cu **6%** şi **7%**-te;

Efectuesce tot felul de operaţiuni de bancă.

Adresa: „ECONOMUL“ Kolozsvár.

Direcţiunea.

5, 25—50.

AGENTURA GENERALĂ

DIN CLUJ A BÂNCEI DE ASIGURARE

„TRANSYLVANIA“

primeşte şi efectueşte oferte de asigurare
din comitatele: Cojocna, Murş-Turda,
Turda-Arieş, Bistriţa-Năsăud, Solnoc-Do-
băca, Ciuc, Sălagiu, Sătmár, Bihor, Ma-
ramureş.

Asigură mai ieftin contra **focului** şi
explosiunii orî ce fel de edificii, măr-
furi, mobile, vite şi produse etc.

Asupra vieţii omului

face asigurări în tóte modurile obicnuite,
anume: *capitale pentru casuri de mórte,*
pe viaţă, de zestre, rente etc.

ASIGURĂRI POPORALE fără cerce-
tare medi-
cală până la 1200 coróne.

Asigurări pe cheltuelile *imormintării,* contra
grindinei, sémănături de tot felul, nutreţuri etc.

„TRANSYLVANIA“

a fost întemeiată la anul 1868 şi de atunci
în decurs de 34 ani a plătit despăgubiri
pentru foc de K. 3.042,619.84 fl., iar
pentru capitale asigurate pe viaţă Kor.
2.992,162.98 fl. Suma asigurărilor contra
focului e de K. 112 milioane. Suma asi-
gurărilor pe viaţă e de K. 10.2 milioane.

Oferte şi orî ce îndrumări se pot primi la limba
românească şi în tóte limbile din ţeră de la

Agentura generală a băncii

„Transsylvania“

Cluj, piaţa „Emke-tér“ Nr. 16.

precum şi de la agenturile locale şi cercuale din
comunele mai mari.

10, 16—40